

Regimē ꝑtē epidimiā siue pestē

Ad Honorem sancte a indiuidue trinitatis gloriose qꝫ
virginis Marie. a ad vtilitatē reipublice. ꝑ seruatione
sanorꝫ ac reformatione lapsorꝫ. volo aliqua de pestilentia
que nos frequentius inuadit (ex dictis medicoꝫ magis
autenticoꝫ) scribere. Et primo

De signis pronosticis eius

Secundo de causis.

Tercio de remedijs

Quarto de confortamini bꝫ cordis a principa
lum membrorum

Quinto a vltimo de fleuothomia.



Signa pestilentie pronostica septē ad ꝑsens
assignant. Primū est qñ in vna die estiuas
li aura sepe mutatur. vt de mane apparet
pluuiosa deinde nebulosa a deinde v̄tosa ꝑ
cipue a vento meridionali. Secūdu signū
est qñ sepe in tēpore estiuali dies apparent
totaliter obscuri a velle pluere a nō pluit. a tūc si diu dura
uerit timendū est de magna pestilentia. Tercium signū est
qñ sunt multe musce sup terrā. hoc em̄ signū est qꝫ aer ve
nenosus sit a m̄fēdus. Quartum signū est. qñ stelle sepe
vident̄ cadere. a hoc itē signū ē qꝫ aer sit m̄fēdꝫ. a qꝫ nulli
vapores venenosi sint in aere. Quintū signū ē qñ cometa
videt̄ volare Et sicut habet̄ in methauris. ista cōtingūt qñ
cometa apparet seꝫ interfec̄tio hoim in bellis ac. Vñ vsus
Mors furit. vrb̄s rapitur. seuit mare. sol operitur.
Regnum mutatur. plebs peste fame cruciatur
Sextū signū ē qñ multa fulgura a tonitrua fiūt a ꝑcipue
venietia a pte meridionali. Septimū signū ē qñ multe v̄
tositates a meridie ꝑcedūt Ille em̄ soꝫdescūt a imūde sunt
Qñ igit̄ ista signa apparēt. timendū ē de magna pestilentia
nisi dñs oipotens ipam sua pietate voluerit ammouere.

De causis pestilentie



Causa pestilencie triplex e. qñq; em̄ venit a radice in-
feriori. aliqñ a radice superiori. ita q; sensuat r̄ appa-
ret nob̄ mutatio aeris. a qñq; v̄it ab vtroq; .s. ra-
dice superiori a inferiori simul A radice q̄d̄ inferiori. vt nos
videm? ex latrina p̄pe camerā vel ex aliq; alia re p̄ticulari
corrūpi aerē in s̄bstantia a q̄litate Et e p̄ticularis a p̄t acci-
dere oī die Inde etiā p̄cedit febris pestilentialis circa quas
multi medici sunt decepti. talē febrē eē pestilentialē nō credē-
tes Qñq; etiā venit a cadaverib? mortuorū vel ex corrupti-
one stagnorū a t̄tingit frequē in locis corruptis Et ista ali-
qñ est v̄niūsal a aliqñ p̄ticularis A radice aut̄ superiori acci-
dit v̄tute corporū celestiu. ex q̄bus sp̄s vitalis corrūpit in
aiali Et de illa d̄t Auicēna li. iiii. Ex forma celi corpa valde
facilit̄ inficiūt Nā ip̄ressio celestis corrūpit aerē a sic sp̄s
corrūpit in hoīe A radice v̄o superiori a inferiori s̄l̄ p̄uenit
qñ ex imp̄ssiōe celesti corrūpente aerē. a putrefactione ca-
daverū. l̄ locorū causat̄ morbz? in hoīe. a tal̄ morbz? qñq; e fe-
bris qñq; apostema. a hoc vt in plurib?. Aer em̄ inspirat?
qñq; venenosus e a corrūpt? ledēs cor. ita vt natura multi-
pliciter aggrauat. p̄mo in tm̄ q; nō p̄cipit suā lesionē. Nā
apparēt bone vrine a bone digestiones. a tm̄ patēs tendit
ad mortē Vñ multi medici i patētib? ad vrinā attēdētēs
sup̄ficial̄ loquūt a decipiūt Nec̄ est igit q; q̄libet patēs
p̄uideat sibi de bono medico a ex̄pto. Et ista vidēt̄ d̄da de
causis pestilencie Qz̄ circa hec mouent̄ due q̄stioēs Primā e
q̄re vn? morit̄ al̄ nō. a de illa villa moriunt̄ hoīes a in illa
domo in alia aut̄ nō Secūda q̄stio e. an tales morbi pestilē-
tiales sint contagiosi. Ad primā dico q; hoc at̄gere p̄t ex du-
ob?. .s. ex p̄te agētis a ex p̄te patētis Ex p̄te q̄d̄ agētis. qz̄
illa influētia sup̄celestis directi? respicit illū l̄ illū. q̄ illū a
illū locū Qz̄ ex p̄te patētis qz̄ ille est magis dispositus ad
mortē q̄ alter Vñ notandū q; corpa magis disposita sunt
corpa calida latoꝝ porozum a corpa m̄fecta a h̄ntia poros
opilatos multis humorib? Vñ corpa a q̄b? fit magna res-
olutio. sicut sunt hoīes abutētēs coitu. vel h̄uētēs balneis
a hoīes qui calescūt magno labore l̄ magna ira h̄nt corpa

magis disposita ad morbū pestilētīcū. Ad secūndū dico q̄
 tales morbi pestilēntiales sunt contagiosi qz a corporib? infe
 ctis effluūt humores a fumū venenosi aerē corrūpentes. a
 ideo fugiendū est ab infectis. pmo tpe pestilēntiali nullus
 debet stare in cumulo populorū. qz pt esse aliq̄s illoz ifeā?
 Rōne cui? prudētes medici visitando infirmos stāt longe
 a paciētib? tenentes faciē vsus portā vel fenestrā. sic etiā
 stare debent infirmoz hūtores. vñ parietī bonū est p dies
 mutare camerā. a frequēti? habere fenestras vsus boream
 vel vsus orientē aptas fenestre vō vsus meridiē teneant
 clausē. Vent? em meridionalis hz in se duas cās putrefa
 ctionis. Prima est qz debilitat coz a tā sanorū q̄ infirmoz
 Secūda est qz sicut scribitur tercio apthorismozum Auster
 ventus inflatus grauat auditū a ledit coz. qz aperit poros
 hoīs. a intrat vsqz ad coz. Quare bonū ē sano tpe pestilētie
 qñ flat vent? meridionalis manere in domo p totū diem.
 Si aut necesse fuerit vt exire debeat. maneat in domo vsqz
 ad eleuationem solis supra nostz orizontem.

De remedijs pestilētie.

Usis causis pestilētie. nūc dicendū ē q̄liter q̄s se de
 beat a pestilētia pseruare Pro q̄ notandū est iuxta
 didū suū medici p dauid dicentē qz hō pmo se de
 beat diuertere a malo ad bonū a humiliter sua pāā cōfite
 ri. quare summū remediū est vt tpe pestilētie pma a cōfel
 sio medicamentis ceteris pferatur. pmitto tñ summe qz
 valde bonū remediū est fugere. a locū infectū mutare Sed
 qz multi cōmodo se locū mutare nō pñt. ideo quantū possibi
 le fuerit. ab eis oīs cā putredinis euitē. a ex cōsequēti oīs
 coit? etiā p̄cipue cauēd? est vēt? meridionalis q̄ naturali
 ter ē infectiuus. Claudatur ergo fenestre (vt didū ē) ver
 sus meridiē vsqz ad horā primā. apiant vsus septētrionē
 Eadē de cā oīs fetoz ē euitā d?. vtputa stabulorū capoz pla
 teaz a p̄cipue interfectoz cadauēz putrefactoz a maxie
 fetoz aquaz. Nam in aliquib? domibus cōseruat aqua per

duos dies vel noctes. vel sunt trāsitus subterranei aq̄ in
q̄ b? fuanē aque p̄iecte q̄ etiā magnū causāt fetore Ex ista
cā etiā attingit q̄ aliq̄ moriūt in illa domo vbi talia at̄igūt.
a in alia nō vt diū ē Similiter in illo loco vbi effūdunt ole-
ra putrida. qz olera putrefacta faciūt nociuū fetore Vñ si
cut p̄ odore aromaticū cor a spūs recreant. ita ex nociuo fe-
tore debilitant Quare suāda ē domus ne aer infect? subin-
tret. aer em̄ infect? humid? ē a putrefactione in domo vel
in loco dormitiōis naturaliter causat Subtiliet̄ igit̄ dom?
p̄ clarā flāmā a fiat ignis clarus de lignis. Fiat etiā cū fu-
migatiōe herbarū infra scriptarū. vtz baccelaury. iumperi
vberiozami. a habent in apothecis. absinthij. hyssopi. ru-
te. art̄himisie atqz ligni aloes qd̄ melius valeret. s̄ p̄ par-
uō p̄cio opari nō pt. a talis fum? inspiret̄ p̄ os a nares. qz
sic interiora ratificat. Itē eadē de cā vitet̄ ois repletio. qz
corpa plena malis hum̄ orib? inficiūt̄ facilius Vñ d̄t Qui-
cēna quarto canonis. q̄ illi q̄ repletionē sp̄ curāt̄ periodū
a finē vite sue abbreviat. Item eadē de cā balneū cōie cuis-
tet̄. qz modicū fermentū totā massam corrūpit. Vñ finali-
ter ois multitudo vel cōitas euitet̄ in quantū possibile sit.
ne ab anhelitu infecto aliqs̄ inficiat̄ Sed qñ fieri nō pt̄ vt
cōitas euitet̄. tūc vtat̄ remedijs infra scriptis De mane qñ
aliqs̄ surgit̄ mox parū comedat de ruta lota in aqua mun-
da a sale aspersa cū nuce gallica vna vel duab? bñ mūda-
tis Qui aut̄ illud h̄re nō pt̄. tūc comedat panē vel tortā in-
timā aceto. a hoc maxie tpe turbido vel nebuloso. In tpe
etiā pestilētie meli? infra domū manere videt̄ q̄ extra. nec
est sanū ire p̄ villā vel ciuitatē Dom? etiā asp̄get̄ (a sp̄ali-
ter in estate) cū aceto a rosis a folijs vitis. p̄mo bonū ē in
die frequēter lauare manus cū aqua a aceto a postea faciē
tergere a odorare ad manus. Bonū ē igit̄ tā in estate q̄ in
hyeme acetosa odorare In monte aut̄ pessulano cōitatem
vitare nō potui. qz trāsiiui de domo ad domū curando infir-
mos cā paup̄tatis mee. Vñ spongiā vel panē intindū aces-
to mecū portauit̄ tenens ad os a nasum. qz oia acetosa opi-
lant̄ meatū humorū nec faciūt̄ venenosa intrare sic talem

euasi pestilentia socijs meis no credentibus me vita retines
re potuisse Omnia aut ista remedia per meipm pbau.

De confortaminibus cordis a alioz membrorum.

Ordis confortamina hec sunt. croc. cassiasistis. pla
tago. cu ceteris herbis q rarificat spiritum interiore
Nec em picipue valet in vulgari coitate vbi facilis
ter attingit q vn? ificiat ab alio. io sume caueat ne abelit?
inspiret ab aliq. Oculi etiā ab aere infecto obscurant si hō
no portauerit p̄dita in manu Valde etem sanū ē q lauēt
os. oculi a man? sepi? in die cū aqua rosacea aceto mixta
Si aut p̄dita habere nō p̄t. tūc faciat cū aceto. a sic istis
seruatis securus coitatem intrabis Dabēt etiā p̄ magno
remedio laxatio v̄ntris. Si aut naturalr fieri nō p̄t laxa
tio v̄ntris. puocet artificialiter p̄ suppositoriū. ad quod bñ
valent pillule pestilentiales q habent in apotheca In dos
mo etiā semp teneat ignis. qz multū ipedit imp̄ssionē cele
stem. a clarificat aerem De cibo aut specialiter dico q ty
riaca summe vtilis est tā sams q̄ infectis Sumat igit bis
in die cū v̄mo claro limphatico. vel cū aqua clara rosacea
aut cū ceruisia clara. nec sumat de tyriaca nisi ad quātitas
tem v̄m? p̄si. de v̄mo v̄o aqua vel ceruisia ad quātitatem
duoz cocleariū. tyriaca aut in vase penitus dissoluat. dis
ferat etiā prandiū vsq; ad mediū diem. vt tyriaca in cor
pore suā exerceat opationē Bonū isup ferculū cū v̄mo pur
ro sepe in die sumēdū ē. nō multū tñ simul. qz nimia sup
būdantia putrefactiōem humorū iducit Caueant in cibis
oīa calefactia. vt sunt piper a alliu. licz em piper cerebrum
a pblegmate purgat a spūalia mēbra a viscosis hūorib?
qz tñ nimis calefacit a calefactio putrefactiōem iducit. pl?
videēt sola amaritudo q̄ calor odor a sapor in ipō placuisse
Alliu etiā q̄uis a pblegmate purget a malos hūozes eicit
a puocat appetitū comedēdi. a aerē siccū intrare nō pmit
tit. qz oculos pturbat a caput v̄musculū vsq; sepe comedētis
calefacit. io nō videēt placuisse Pestilētia em ex calida cā se
pe augmentat. Oēs igit tibi quāto faciliores digestiōnis
u nt tanto meliores De mane sumantur cibaria bulita. de

nocte vero affata Brodia aut a pulmēta euitentur nisi fue-
rint acetosa. Tpe em pestilētie pualet feracula acetosa ois
bus medicinis. Oisr euitari debent oēs fructū nisi snt ace-
tosi. vt sunt cerasa malagranata. aut modicū de piro p po-
mo loco medicie. Nā ois fructū putrefactionē iducit. Ope-
ries cōiter ouemētes sunt zinziber. cinamomū. ciminū. flo-
res muscatoꝝ a crocū. cū hīs em optima salsa p diuitibꝫ
pcuratur. O; si snt paupes recipe dnt rutam saluā nuceas
gallicas petrocilmū a cum aceto miscere simul a est bona
salsa. O; aut mediocres sunt recipe dnt ciminū a crocū a
miscere simul cū aceto. a talis salsa valet. a oēm putrefa-
ctiōē phibet. Etā iocūditas cordis magnū remediū sani-
tatis ē in corpe. Quare cauendū ē tpe pestilētie ne q̄s mor-
tē timeat. s; sine timore a sollicitudine pestilentialis morbi
vel piculi cuiuscūq; lete viuendo diu viuere speret

De fleubothornia

Fleubothornia semel in mēse fieri p̄t nisi etas vl' ali-
quid hmoi phibeat vt apparet in p̄gnatibꝫ vel in
aliq; debili vel in paciētibꝫ. Fluxum vētris fiat aut
fleubothornia in basilica dextra l' sinistra añ comestionez.
post mēsiōē vero basilice valet esse gaudiōsū a bibere bo-
nū v̄mū vel bonā ceruisiā. sp̄ tū t̄pate nec ē ouemēs dormi-
re illo die in q̄ basilica ē mēsa. O; q̄s aut apostemate se gra-
uatū senserit. vel iā eē infedū. tūc oino vitet somnū ambu-
lādo. q; in somno calor intrisece venenū iducit ad cor a ad
alia mēbra spūalia. ita q; vix aliq; herba p̄t tale venenum
ad statū pristinū reuocare. qd̄ tū nō fieret si hō eēt in motu.
O; diceret q̄s. ex q̄ somnū d; vitari. qd̄ si haberet somnus
naturalē. Ad hoc dico breuis q; in tpe pestilēiali stati post
comestione si q̄s h̄ret libidine dormiēdi. tūc talis libido d;
reuocari p̄ spaciū in ortulis vel in cāpis. a sic somnū natu-
ralis p̄t fieri p vnā horā p? comestione. Dicit igitur Auicē-
na q; si hō vellet dormire d; bibere bonū haustu añ dormi-
tione. q; hō exis in somno attrahit multos hūores. a isti
mali humores depellūtur p humorē bonū haustu. Sed dice-
ret q̄s quō debet sentire hō qn̄ est infedus. Ad hoc r̄sco q;

hō qui infedūs ē tali die nō multū comedit . qz ē repletus
malis humoribꝫ . a statim post prandium hz libidine dor-
miendi a magnam calefactionē sub frigore sentit . Vabet
etiam magnum dolore in anteriori pte capitis . h̄ oia ista
debet reuocare per modum spacij hinc a inde Equare autē
vel ambulare nō p̄t p̄f nimā pigritiā corpis a pondero-
sitate . nā hō infedꝫ oī hora libidine hz dormiendi . qz vene-
num intrinsecū pturbat spiritū vitalē . sic q̄ semp̄ tēdit ad
requiē Ex istis igitur signis hō sentit se infedū . Si q̄s autē
credere nollet . expēdet p̄ mediū diem a statim sentiet apos-
tēma sub brachijs vel circa pudibunda vel circa aures .
Est ergo summū remediū si q̄s senserit oīa p̄dicta tpe pe-
silentiali . vt somnū vitet . qz sicut ex p̄dictis patet in som-
no spūs vitalis quiescit . venenum autē aspergitur p̄ mem-
bra hinc a inde . Dec oīa p̄ meipm̄ pbauī Istis autē sic stan-
tibus q̄n hō senserit se esse infedum . q̄ citius fieri potest .
eodez die sanguinem minuat abunde vsq; ad sineopim . i .
vsq; ad v̄tiginē . qz parua minutio sanguinis venenū exci-
tat . Si autē hō nō vellet incidere plures venas simul tunc
pmittat transire venā incisam vt prius dictum ē vsq; ad
retardationē sanguinis . qz parua fluxio sanguinis vena-
nū fortius excitat . vt patuit Item hō incisus venis siue sit
infedus siue nō . sp̄ vitet somnium p̄ diē vsq; ad mediā no-
ctem . a sp̄ in eadē pte corpis in q̄ apostēma apparuerit fiat
incisio vene Si igitur apparet apostēma sub brachio dex-
tro fiat fleubotkoma in medio eiusdē brachij de mediana
Si autē sub sinistro fiat fleubotkoma in mediana eiusdē
brachij vel in epatica . i . in vena circa paruum digitū . Et si
circa pudibunda fiat fleubotkoma in pede eiusdē lateris
circa calcem . Si autē apostēma fuerit in collo fiat fleubo-
tkoma de cephalica circa pollicē in manu lateris eiusdēz l̄
mediana eiusdē brachij l̄ in manu eiusdē lateris circa digi-
tū minore . Si autē apparuerit circa aurē fiat fleubotkoma
de cephalica eiusdē lateris . l̄ de vena q̄ ē mf̄ idicē a pollicē
ne ml̄ta venenosa iuadāt cerebz . l̄ de vena q̄ ē circa mino-
rē digitū . l̄ circa articulū q̄ a multis medicis appellat̄ bali

lica Si apparuerit in scapulo minue cum vetosis a primo in
nue medianā Si in dorso minue supra pedicā magnā Et
oīa ista fiant si hō nō dormierit añ cognitōez apostematis
Si aut talia apostemata senserit p? dormitōez. tūc fieri d;
mmutio in pte crucifixa. vt si apostema apparuerit in bra-
chio dextro. fiat fleubothomia de brachio sinistro de epate
vl basilica l? de medianā Et si apparuerit apostema sū bra-
chio dextro. fiat sū q? dictū est de brachio sinistro. a sic de
alijs locis in qb? apparuerit apostema. ita q? sp fiat opposi-
to mō. Quid? vō si sit valde debilis. tūc p? fieri dormitio
post mediū diē a sp infra mediū diē d; esse in continuo motu
eqtando vel trāseūdo moderate Et si postea creuerit aposte-
ma nō timeat. qz tale apostema ē malū expellēs a reddit
hoiem valde sanū Vt aut citi? a facili? apostema maturet
cat a rūpat. d; fieri medicamentū tali mō Tere folia sam-
buci a adde sīmapū tritū a fac emplastrū. deinde suppone a
postemati Aliq? vō chirurgici volūt q? addat tyriaca. s; sū-
me suadeo q? nō fiat. nā ipa tyriaca venenū expellit. meli?
vō videt si aliqs haberet apostema q? bibat tyriacā. a sic
expellit venenū Itē aliud remediū Accipe barbā iouis.
serpillū. gallice serfeuil. plantaginē. a modicū de siligine.
a tere hec oīa m̄simul donec videris aquā inde exire. deinde
misce aquā illā cū lacte mulieris. a da illi bibē q? apostema
habuerit. a hoc fieri d; ieiuno stomacho. qz eo meli? opat
in hoie. Itē cū primo apostema apparuerit recipiet auel-
lanas. ficus a rutā. a stundat simul. deinde supponat. Et
hec ad p̄ns dicta de pestilētia sufficiant Si qs aut sū mos-
dū p̄dictū se rererit. hui? morbi otragiosi picula bñ euadet
p̄stante dño n̄ro Jesu xp̄o (sine q? nihil fieri p̄t) qui ē om-
nipotēs a gloriosus a laudabilis a bñdict? cū intemerata
virgine Maria matre sua in secula seculoz Amen. .

Tractat? de regimie pestilētico dñi karitī epi Arusiñ. ci-
uitatis regni dacie artis medicine expertissimi p̄fessoris
fmem habet



